

Vastaus valtuustoaloitteeseen: Kunnan on varmistettava ennaltaehkäisevän moniammatillisen työn jatkuminen lasten ja nuorten hyväksi

Hyvinvointilautakunta 24.04.2025 § 16

76/00.04.01/2025

Keskustan valtuustoryhmä on tehnyt 3.2.2025 valtuustoaloitteen koskien ennaltaehkäisevän moniammatillisen lasten ja nuorten hyväksi tehdyn työn jatkumisen varmistamista. Aloitteessa todetaan, että Vihdin, Karkkilan ja Lohjan alueella on toteutettu varsin tuloksellista moniammatillista Ankkurityötä nuorten varhaiseksi tukemiseksi. Aloitteen mukaan työ on nyt uhattuna Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen päätettyä lakkauttaa alueella toimiva Ankkuritiimi nykyisessä muodossaan 1.3.2025 alkaen sekä siirtää hyvinvointialueen järjestämä osuus toiminnasta muihin tiimeihin. Aloitteessa todetaan, että tämä on herättänyt laajasti huolta ennaltaehkäisevän työn resursseista, sujuvan moniammatillisen lähestymistavan säilymisestä sekä etenkin toiminnan vaikuttavuudesta. Aloitteen mukaan lakkautuspäätöksen seurauksena monialainen nuorille suunnattu työskentely vähenee, ennaltaehkäisevä työ jää taka-alalle ja resurssit kohdentuvat vakavimpiin tapauksiin. Näiden kehityskulkujen pelätään johtavan nuorisorikollisuuden ja inhimillisen hädän kasvuun, heikentyneeseen turvallisuuteen sekä paisuviin kustannuksiin.

Aloitteessa todetaan tukitoimien olevan pahasti myöhässä, jos niiden piiriin pääsee vasta nuoren ajaututtua rikoskierteeseen tai lastensuojelun asiakkuuteen. Aloitteessa esitetään, että kunnan on varmistettava moniammatillisen työn jatkuminen sekä nuorille ja perheille suunnattujen tukitoimien hyvä saavutettavuus. Aloitteessa esitetään edelleen, että Vihdin kunnan on ryhdyttävä tarvittaviin toimiin ennaltaehkäisevän toiminnan jatkuvuuden varmistamiseksi ja käytävä vuoropuhelua hyvinvointialueen kanssa sen resurssien turvaamiseksi. Vihdin kunnan tulee varmistaa, että moniammatillinen työskentely Vihdin alueella turvataan.

Monialainen Ankkuritoiminta käynnistettiin Vihdin, Lohjan ja Karkkilan alueella vuonna 2020. Toimintaa oli tuolloin käynnistämässä Vihdin kunnan lisäksi Lohjan ja Karkkilan kaupungit, Länsi-Uudenmaan poliisi sekä perusturvakuntayhtymä Karviainen. Varsinaista toiminnan käynnistämistä edelsi yhteisesti toteutettu suunnitteluvaihe sekä vuoropuhelu toiminnan resursoinnista. Valmistelu ja käynnistäminen etenivät sujuvasti, koska kaikilla mukana olevilla organisaatioilla oli yhteinen tahtotila rakentaa lapsia ja nuoria monialaisesti tukeva toiminto. Ankkuritiimin toimintaa on kehitetty koko sen toiminnan ajan aktiivisesti ja laadukkaassa vuoropuhelussa Ankkuritoimintaa kansallisesti ohjaavan sisäministeriön kanssa. Ankkuritiimin lopullinen vahvuus oli erityisnuorisotyöntekijä, sosiaalityöntekijä, psykiatrinen sairaanhoitaja sekä 2 ennalta estävän toiminnan poliisia. Tiimi selkiytti omaa ydintehtäväänsä vuosien varrella ja saavutti varsin tunnetun aseman alueella. Yhtenä osoituksena arvostuksesta voidaan pitää Lohjan kaupungin Ankkuritiimille vuonna 2022 myöntämää nuorisotyön palkintoa. Lohjan, Vihdin ja Karkkilan Ankkuritiimi

saavutti myös kansallisesti tunnetun aseman, koska sen toteuttama Ankkuritoiminta vastasi lähes täysin sisäministeriön julkaiseman Ankkuritoiminnan käsikirjan määritelmää.

Ankkuritoiminnan vaikuttavuutta tutkittiin Helsingin Yliopiston toteuttamassa tutkimuksessa vuonna 2022. Tutkimus arvioi moniammatillisen ankkuritoiminnan vaikuttavuutta ja toteutusta nuorten rikosten ennaltaehkäisyssä näkökulmasta. Tutkimus osoitti, että Ankkuritoiminta on vaikuttavaa: Tutkimuksessa ankkuritoimintaan osallistuneilla nuorilla oli vertailuryhmää pienempi riski tehdä uusia rikoksia vuoden sisällä edellisestä rikoksesta. Ankkuritoimintaa tilastoidaan kansallisella sisäministeriön kehittämällä tilastointijärjestelmällä. Vuonna 2024 Lohjan, Vihdin ja Karkkilan Ankkuritiimillä oli asiakkaana yhteensä 402 nuorta. Vihtiläisiä näistä nuorista oli 134. Nuori päätyi Ankkuritoiminnan piiriin useimmiten näpistykseen, pahoinpitelyyn, vahingonteon tai alkoholirikkomuksen takia.

Vihdin kunnan ja Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen yhdyspintatyön ohjausta varten on olemassa lakisääteisiä ja sovittuja rakenteita. Lakisääteisiä rakenteita ovat mm. vuotuiset hyte-neuvottelut sekä valtuustokausittaiset neuvottelut. Sovittuja rakenteita puolestaan ovat erilaiset ja eritasoiset verkostorakenteet, kuten esimerkiksi hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen johtoryhmä tai kuntatasoinen opiskeluhuollon ohjausryhmä, tai johonkin teemaan kytkeytyvät kokoukset. Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue on järjestänyt laajemmin koko alueensa kunnille, että kohdennetummin Lohjalle, Vihdille ja Karkkilalle kokouksia, joissa on käyty vuoropuhelua Ankkuritoiminnan tilanteesta ja tulevaisuudesta. Kunnat ovat toistuvasti ja painokkaasti nostaneet esille huoltaan liittyen Ankkuritoiminnan jatkoon sekä sen toiminnan rakenteisiin. Selkeää vastausta hyvinvointialueen taholta kunnille ei ole vielä esitetty.

Nuorten tukemiseksi toteutettu monialainen, ennaltaehkäisevä ja alueellisen yhteistyön mahdollistava toiminta, jollaista Ankkuritoiminta on tähän saakka ollut, on saavutettavaa, vaikuttavaa ja tehokasta. Toiminnan laimentaminen osaksi arkeen muutenkin kuuluvaa monialaista verkostotyötä leikkaa siitä kaikista tärkeimmän osan irti. Ankkuritoiminnan vahvuus on ollut yhtenäinen, alueella toimiva monialainen tiimi, jonka jäsenet ovat pystyneet keskittymään täysillä tärkeään työhönsä. Työtä ei ole suoritettu muun työn ohella. Ankkuritiimin tunnettuus alueella on vahvaa ja personoitunutta; kouluvierailujen, jalkautumisten, Ankkurikahvien ja sosiaalisen median aktiivisen käytön myötä tiimin jäsenet sekä heidän toimintansa tunnistetaan alueella. Ankkuritoiminta Lohjan, Vihdin ja Karkkilan alueella on vääjäämättömän muutoksen edessä. Alueen kuntien vaikutusmahdollisuudet eivät ylety yli organisaatorajojen, joten tästä syystä onkin tärkeää keskittyä niihin seikkoihin, joihin on mahdollista vaikuttaa. Ankkuritoiminnan koordinaatiosta on tähän saakka vastannut sote-sektori. Nyt tulisi harkita tuon koordinaativastuun asettamista Länsi-Uudenmaan poliisille ja kunnille. Tämä ei tarkoita sitä, että Ankkuritoimintaa toteutettaisiin tulevaisuudessa ilman sote-sektoria; Ankkuri ilman sosiaalityötä olisi

rampa ja toimimaton. Ennemminkin kyse on siitä, että Ankkuritoimintaa määriteltäisiin tulevaisuudessa yhteistyössä poliisin ja kuntien johdolla. Hyvinvointialueita velvoittaa edelleen laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä ja tähän lakiin nojaten Ankkuritoimintaan kutsuttaisiin mukaan sosiaali- ja terveyshuollon ammattilaisia.

Lohjan, Vihdin ja Karkkilan (jäljempänä LoViKa) sivistys- ja hyvinvointijohtajat ovat alkuvuoden 2025 aikana aktiivisesti pyrkineet keskusteluyhteyteen Länsi-uudenmaan hyvinvointialueen lapset, nuoret ja perheet alueen palvelualuejohtajan sekä perhesosiaalityön palveluysikköpäällikön sekä poliisin edustajien kanssa muutosten vaikuttavuudesta sekä tulevasta rakenteesta.

Palvelualuejohtaja on ollut avaamassa asiaa mm. sivistys- ja hyvinvointilautalunnalle, palvelualuejohtaja ja perhesosiaalityön palveluysikköpäällikkö olivat länsi-uudenmaan sivistysjohtajien kokouksessa (4/25) keskustelemassa Ankkuri-toiminnan muutosten sisällöstä ja -tavoitteesta. Lisäksi hyvinvointialueen edustajat ovat pitäneet useamman tiedoitustilaisuuden alkuvuoden 2025 aikana kertoen muutoksen aikataulusta ja rakenteesta. Vihdin valtuustokauden hyte-neuvottelujen olennaisena aiheena käsiteltiin Ankkuri-toiminnan rakennemuutoksen tarkoituksenmukaisuutta. LoViKa alueen kuntien edustajat ovat kokeneet vuoropuhelun jääneen lopulta vähäiseksi. Siitä syystä koemme tarpeelliseksi vahvistaa toiminnan paikallisuutta luomalla omaa, kuntarajat ylittävää rakennetta.

LoViKa alueen tahtotila on pitää rakenne mahdollisimman konkreettisesti paikallisena. Olemme LoViKa alueella sitoutuneet kuntina edistämään osaltamme Ankkuritoiminnan toteutumista erityisnuorisotyöntekijöiden resurssoinnilla seuraavasti: Vihti 1 htv, Lohja 1 htv, Karkkila 0, x htv. Erityisnuorisotyöntekijät muodostavat alueellisen tiimin, joka kiinnittyy vahvasti poliisin ja hyvinvointialueen rakenteeseen, modostaen monialaisen tiimin. Haasteena ja erityisenä kehittämiskohtana koemme edelleen kunnan erityisnuorisotyöntekijän kiinnittymisen hyvinvointialueen viranomiasryhmään. Erityisnuorisotyöntekijälle tulee olla jatkossa paikka ja tila hyvinvointialueen ja poliisin yhteistyöryhmässä kun LoViKa-alueen ankkurinuoren asiaa käsitellään.

Ankkuri-toiminta on paljon muutakin, kuin organisaatorajat ylittävää verkostotyötä ja yksittäisen nuoren asioissa toimimista. Kouluilla, oppilaitoksissa sekä nuorten vapaa-ajan ympäristöissä tapahtuva kohtaava ja ryhmämuotoinen työskentely on osa Ankkuri-toimintaa. Ilmiötasoinen työskentely on ennaltaehkäisevän työn tärkeä osuus.

Tulemme konkreettisesti edistämään nimenomaan paikallisen kunnallisen rakenteen kiinnittymistä hyvinvointialueen ohjaamaan Ankkuri-toimintaan. Tavoittelemme yhdenvertaista kolmen organisaation toiminnan rakennetta. Hyvinvointialueen, poliisin ja kunnan toimijat ovat tasavertaisia toimijoita, yhteisenä tavoitteenaan työ, jolla ennaltaehkäistään nuorten rikosten uusitumista.

Valmistelija	Sampo Anttila etunimi.sukunimi(at)vihti.fi, p. Mari Haapanen
Esittelijä	Sivistys- ja hyvinvointijohtaja Mari Haapanen
Ehdotus	Hyvinvointilautakunta päättää esittää kunnanhallitukselle ja edelleen kunnanvaltuustolle, että ankkuritoiminnan ja muun monialaisen ennaltaehkäisevän nuorille suunnatun toiminnan jatkon turvaamiseksi esitetään lisämäärärahaa vakituisen erityisnuorisotyöntekijän palkkaamiseksi 1.9.2025 alkaen. Uusi erityisnuorisotyöntekijä sijoittuu osaksi alueellista Ankkuritiimiä ja hänen työpanoksensa kohdentuu vihtiläisten lasten ja nuorten tukemiseen. Mahdollisia toimintaympäristöjä ovat vihtiläiset koulut ja oppilaitokset sekä nuorten vapaa-ajanviettopaikat.
Päätös	Hyvinvointilautakunta päätti esittää kunnanhallitukselle ja edelleen kunnanvaltuustolle, että ankkuritoiminnan ja muun monialaisen ennaltaehkäisevän nuorille suunnatun toiminnan jatkon turvaamiseksi esitetään lisämäärärahaa vakituisen erityisnuorisotyöntekijän palkkaamiseksi 1.9.2025 alkaen. Uusi erityisnuorisotyöntekijä sijoittuu osaksi alueellista Ankkuritiimiä ja hänen työpanoksensa kohdentuu vihtiläisten lasten ja nuorten tukemiseen. Mahdollisia toimintaympäristöjä ovat vihtiläiset koulut ja oppilaitokset sekä nuorten vapaa-ajanviettopaikat.
Tiedoksi	Kunnanhallitus
Pöytäkirjamerkintä	Suonsisivu-Miettinen Päivi poistui kokouksesta pykälän käsittelyn aikana klo 18.33.